

Recenzja
pracy na stopień doktora nauk medycznych
lek. Magdaleny Osińskiej
pt.: ”Ocena kosztów opieki zdrowotnej u pacjenta przed i po
chirurgicznym leczeniu otyłości w Polsce”

Ogólnym celem pracy była ocena kosztów opieki zdrowotnej u pacjenta przed i po chirurgicznym leczeniu otyłości w Polsce. Tematyka pracy została wybrana bardzo dobrze. Z jednej strony liczba pacjentów z chorobą otyłościową dramatycznie rośnie, z drugiej zaś leczenie farmakologiczne, choć coraz skuteczniejsze, nie może być zastosowane z różnych powodów u wszystkich pacjentów, u części z nich jest nieskuteczne. Dlatego operacje bariatryczne ciągle pozostają ważną opcją terapeutyczną. Natomiast w naszym kraju ciągle niewystarczający nacisk kładzie się, w ocenie recenzenta, na analizę ekonomiczną długotrwałych, odległych efektów leczenia, które dla chirurgii bariatrycznej wydają się wyjątkowo korzystne.

Praca doktorska opiera się na 2 spójnych tematycznie artykułach naukowych opublikowanych w międzynarodowych, recenzowanych pismach medycznych.

Układ pracy jest następujący: strona tytułowa (str. 1), słowa kluczowe (str. 2), wykaz publikacji stanowiących pracę doktorską (str. 3), spis treści (str. 4), wykaz zastosowanych skrótów (str. 5), streszczenie w języku polskim (str. 6-7), streszczenie w języku angielskim (str. 8-9), wprowadzenie (str. 10-13), cel pracy (str. 13), podsumowanie publikacji stanowiących pracę doktorską (str. 13-15), materiał i metody (str. 16-17), wyniki (str. 18-23), dyskusja (str. 24-28), wnioski (str. 29), piśmiennictwo (str. 30-34), spis tabel (str. 35), kopie opublikowanych prac (36-52), oświadczenia współautorów (str. 53-62) .

Tekst uzupełniony jest łącznie o 7 tabel znakomicie ułatwiających analizę materiału, oparty na 56 pozycjach piśmiennictwa

Wstęp do pracy jest rozbudowany, świadczy o doskonałej znajomości tematyki badawczej przez doktorantkę, oparty jest o bardzo dobrze dobrane, możliwie współczesne piśmiennictwo.

Hipotezy badawcze zostały sformułowane bardzo dobrze i zostały przedstawione w sposób wyjątkowo klarowny. Metodologia była z jednej strony prosta, oparta o dostępne w NFZ bazy danych, z drugiej jednak strony w ocenie recenzenta najważniejszą zaletą pracy był po prostu pomysł i jego rzetelna, konsekwentna realizacja.

Do badania włączono 2390 dorosłych pacjentów z otyłością, którzy przebyli operację bariatryczną w 2017 roku. Analizie poddano strukturę kosztów opieki zdrowotnej (hospitalizacje, leki, ambulatoryjne świadczenia specjalistyczne, opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień, rehabilitacja lecznicza, leczenie stomatologiczne, świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze, podstawowa opieka zdrowotna, profilaktyczne i pilotażowe programy zdrowotne) oraz koszty całkowite i koszty na pacjenta w roku poprzedzającym operację bariatryczną oraz w ciągu roku po niej. Poza całkowitymi kosztami leków oceniono koszty leków w podziale na grupy anatomiczno-terapeutyczno -chemiczne (ATC), a także porównano średnie ich koszty na pacjenta w okresie przed - i po operacyjnym. Całkowity koszt opieki zdrowotnej w okresie pooperacyjnym był o około 3 miliony (Mln) PLN niższy niż w okresie przedoperacyjnym. Po operacji bariatrycznej zaobserwowano redukcję kosztów związanych z leczeniem szpitalnym o około 59%. Znacząco zmniejszyły się także koszty związane z ambulatoryjnymi usługami, specjalistycznymi, opieką psychiatryczną oraz leczeniem uzależnień. Stwierdzono negatywną korelację między zmianami kosztów leczenia pacjentów poddanych operacji a ich wiekiem. Wykazano istotny wzrost całkowitych kosztów leków oraz średnich kosztów leków na pacjenta w pierwszym roku po operacji bariatrycznej. Wzrost ten wynikał głównie ze stosowania heparyn drobnocząsteczkowych (LMWH) w pierwszym miesiącu po zabiegu. Z kolei całkowite koszty leków hipoglikemizujących zmniejszyły się o 46%, leków hipotensyjnych o 29%, a leków hipolipemizujących o 38%. Znacząco zmalały także koszty leków stosowanych w leczeniu zakażeń.

Doktorantka konkluduje, że koszty opieki zdrowotnej w ciągu roku po operacji bariatrycznej są niższe niż w roku poprzedzającym zabieg (większa różnica kosztów jest obserwowana u młodszych pacjentów). Głównym czynnikiem wpływającym na tę zmianę jest redukcja

kosztów związanych z leczeniem szpitalnym. Wzrastają natomiast koszty całkowite leków, co wynika głównie z okołoperacyjnego stosowania heparyn drobnocząsteczkowych. Znacząco obniżają się koszty leków przeciwcukrzycowych, hipolipemizujących, hipotensyjnych oraz stosowanych w leczeniu zakażeń

Przechodząc do podsumowania.

Praca w ocenie recenzenta bardzo sensowna, dobrze zrealizowana.

Najważniejsze zalety pracy:

- wysoka wartość użyteczna
- ciekawy pomysł na badanie
- rzetelnie przeprowadzone, wnikliwe analizy

Uwagi krytyczne:

- Pierwsza z prac została opublikowana w czasopiśmie budzącym wiele kontrowersji, uchodzącym za tzw. „czasopismo drapieżne”, gdzie dzięki wysokim opłatom za publikację niejako „kupi się” życzliwą ocenę recenzencką, odsetek prac odrzuconych jest bardzo niewielki. Z drugiej jednak strony formalnie nie można nie przyjąć publikacji w tym periodyku do wiadomości, dodatkowo opublikowany tam materiał był na tyle interesujący, że prawdopodobnie mógłby z powodzeniem zostać opublikowany także w czasopiśmie budzącym mniejsze kontrowersje.

- uwaga edytorska: spis treści nie obejmuje numeracji stron co z jednej strony odbiega od przyjętych standardów prac doktorskich, z drugiej strony w praktyce utrudnia analizowanie pracy

- uwaga edytorska: różna szerokość marginesów, np. str. 12 vs 13 vs 14.

Końcowe wnioski oceniającego

Ogólna ocena pracy na stopień doktora nauk medycznych lek. Magdaleny Osińskiej, jest pozytywna, *spełnia warunki określone w art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018 poz. 1668)*, dlatego wnioskuję o dopuszczenie lek. Magdaleny Osińskiej przez Radę Dyscypliny Nauk Medycznych WUM do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Prof. Tomasz Klupa

Kierownik Katedry Chorób Metabolicznych i Ośrodka Zaawansowanych Technologii Diabetologicznych

Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie